



سبحان اسمعوت و
بسم السموات و الارض و لب
كل عليه و ما زلت بعافل عما
سوى يوسف

الكتاب الشين ١
نحن نقض عليه
هذا القصر ان وان
ذقال يوسف لا يا
يقرر رأيتهم في

سیمی در موقوف

در سوره يوسف

محمد موحدی نژاد

فهرست نویسی پیش از انتشار کتابخانه‌ی ملی ایران:

موحدی‌نژاد، محمد / ۱۳۳۷.

سیمای مدیر موفق (در سوره یوسف) / مؤلف: محمد موحدی‌نژاد
تهران: مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن، ۱۳۷۵.

۱۶۸ ص. ۱۴۰۰۰ ریال. ۱۷-۰-۵۴۲۱-۶۰۰-۹۷۸ ISBN

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا

کتابنامه به صورت زیر نویس

تفاسیر (سوره یوسف)

مدیریت (اسلام) -- جنبه‌های قرآنی

مدیران -- اخلاق حرفه‌ای -- جنبه‌های قرآنی

۸ م ۳۴ / م ۱۰۴ BP ۲۹۷ / ۱۵۹ ۲۰۱۲۱۶۴-۸۹



سیمای مدیر موفق (در سوره یوسف)

محمد موحدی‌نژاد

ناشر:	مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن
چاپ:	سازمان چاپ و انتشارات
نوبت چاپ:	اول - بهار ۱۳۸۹
شمارگان:	۲۰۰۰ نسخه
قیمت:	۱۴۰۰۰ ریال
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۵۴۲۱-۱۷-۰

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

مرکز بخش شماره ۱: تهران، تلفن و نمابر ۴-۶۶۹۴۶۳۶۳-۲۱

مرکز بخش شماره ۲: اصفهان - تلفن و نمابر ۲۲۰۵۴۸۵-۳۱۱

مرکز بخش شماره ۳: مشهد - تلفن و نمابر ۲۲۴۱۲۸۴-۵۱۱

www.Qaraati.ir

سمای

مدیر موفق

محمد موحدی‌نژاد

فهرست

پیشگفتار.....	۲۵
مقدمه.....	۲۸
سیمای سوره‌ی یوسف.....	۴۵
آیه ۱ و ۲.....	۵۲
خرد گرایی	
شفافیت هدف‌ها	
آیه ۳.....	۵۲
نقش فراز و نشیب‌ها در رشد و کمال انسان	
لیاقت و شایستگی و قهرمان شدن انسان در سایه صبر و ایمان، تقوی و عفاف، امانت و حکمت و عفو و احسان است	
آیه ۴.....	۵۳
صمیمیت، رحمت و محبت	
توجه به خلاقیت‌ها	
درایت و دلسوزی	
مدیریت مشارکتی	
آیه ۵.....	۵۴
روابط صمیمانه	
خطر رقابت ناسالم	
طبقه‌بندی اطلاعات	
پیشگیری، بهتر از درمان	
نگرش استراتژیکی	
خطر افشای اسرار	
میزان ریسک	
کتمان اسرار	

رازداری

افشاگری بی‌جا

آیه ۶.....	۵۶
نظام مبتنی بر شایستگی	
آیه ۷.....	۵۶
راه خدا، راه به عزت رسیدن است	
عبرت آموزی از گذشتگان	
آیه ۸.....	۵۸
تفاوت حق و تبعیض باطل است	
تعادل	
همبستگی	
سعی بر انجام کار به صورت گروهی	
پرهیز از توجیه غلط	
توجه به نقش منفی مراکز قدرت و کانون‌های اخذ تصمیم	
خطر رقابت ناسالم و غفلت	
آیه ۹.....	۶۰
آثار و نتایج پیش‌بینی‌های غلط	
برخورد با رقبا	
علم و آگاهی همراه با ایمان و تقوا	
پرهیز از تبعیض	
راه پذیرفته شدن	
آیه ۱۰.....	۶۱
آثار مثبت نهی از منکر	
مدیریت مشارکتی	
انتخاب بد، از بدتر	

آیه ۱۱	۶۲
توجه به نقش تبلیغات	
بیداری در برابر رقبا	
پرهیز از شعارهای فاقد عمل	
خطر حسادت (رقابت نابجا)	
آیه ۱۲	۶۳
توجه به ورزش و تفریحات سالم	
توجه به سوء ظن به دشمن (برای استفاده از ورزش و تفریح و شعارهای زیبا)	
آیه ۱۳	۶۴
تعهد و سوز	
توجه به خطر غافل ماندن	
بهانه ندادن به دست خلافتکار	
آیه ۱۴	۶۵
استفاده از تجربه بزرگ‌ترها	
خطر نفاق و نشانه‌های آن	
لیاقت داشتن	
قبول مسئولیت یا انجام تکالیف	
آیه ۱۵	۶۶
حاکمیت اراده خداوند	
نقش سختی‌ها در سازندگی انسان	
نقش آگاهی	
همه جا اجماع و اتفاق حق نیست	
امید بهترین سرمایه است	
مهار نفس	
آیه ۱۶	۶۷

توجه به احساسات و سوء استفاده خلافتکار (گریه همه جا نشانه حقانیت نیست	
آیه ۱۷	۶۸
توجه به خطر دروغ و دروغگو	
آیه ۱۸	۶۹
مراقبت از جوسازی‌ها	
توجه به خطر شیطان و هوای نفس	
توجه به خطر مظلوم نمایی‌ها	
صبر	
استمداد از امدادهای غیبی	
آیه ۱۹	۷۰
توجه به کارگشایی اخلاص در مشکلات	
تقسیم کار	
استمداد از امداد و اراده خداوند	
آیه ۲۰	۷۰
کشف استعدادها و امکانات و استفاده از آنها	
حفظ ارزش‌ها	
امید به آینده	
آیه ۲۱	۷۱
توکل	
واقع و آینده‌نگری (عینیت داشتن)	
دعوت به نیکی	
احترام به ارباب رجوع	
ارزیابی نتایج	
توجه به زیردستان	
مسئولیت پذیری با علم و دانش	
امید به آینده (پایان شب سیه، سپید است)	

آیه ۲۲..... ۷۳

به کارگیری علم و حکمت

بیان دلیل عزل و نصب‌ها

آیه ۲۳..... ۷۳

اطاعت نکردن از گناهکار (گرچه مقام بالاتر باشد)

صداقت و امانت، عفت و پاکدامنی

آینده نگری

ادب در برخورد با مفاسد

پرهیز از اختلاط مرد و زن

هتک حرمت نکردن

توجه به خطر گام به گام بودن خلافتکاری و گناه

حفظ مقام و منزلت انسانی

توجه به عاقبت و آثار ظلم

آیه ۲۴..... ۷۵

حفظ ایمان و عفاف و اخلاص برای جلب امدادهای الهی

آیه ۲۵..... ۷۶

توجه به اهمیت هدف

بازدیدهای ناگهانی

حفظ صحنه جرم

توجه به خطر سوء استفاده از احساسات

مواظبت از نفوذی‌ها

آیه ۲۶ و ۲۷..... ۷۷

حفظ حرمت

توجه به مسأله قضاوت و شهادت

پاک باش، بی‌پاک باش

دفاع از مظلوم

آسیب شناسی جرم و بزه

رفع اتهام

آیه ۲۸..... ۷۹

آسیب شناسی جرم و بزه

خودداری از پیش داوری‌ها

قاطعیت در حکم و اجرا

پذیرفتن حرف حق

استدلال و منطق

مواظبت از مکر و انسان‌های ناپاک

آیه ۲۹..... ۸۰

پرهیز از سوء استفاده از موقعیت

ایجاد روابط معقول زن و مرد

برخورد قاطع و عادلانه (حتی نسبت به تخلف بستگان)

آیه ۳۰..... ۸۱

توجه و توکل بر اراده خداوند

توجه ویژه به خانواده

پرهیز از خلافتکاری (گرچه پشت درهای بسته)

آیه ۳۱..... ۸۲

مقابله به مثل (در زمینه توطئه)

مجرم شناسی

انتقاد سازنده

توجه به آزمایش الهی

تقوا و ایمان (وسیله نجات از گرفتاری‌ها)

آیه ۳۲..... ۸۳

توجه به عکس‌العمل شرایط اجتماعی و روانی

پرهیز از ملامت افراد (به ویژه در ملأ عام)

عفت و پاکدامنی

همراهی قدرت با ایمان و تقوا

پرهیز از سوء استفاده از قدرت

پرهیز از دروغگویی

پرهیز از تجملات (و روحیه کاخ نشینی)

پرهیز از هتک حرمت

آیه ۳۳ ۸۴

جوانمردی

سعه صدر

مقدم داشتن رضایت خدا بر رضایت مردم

حفاظت و حراست محیط کار از گناه و خلاف

توجه به لطف خدا در مدیریت بحران

عملگرایی

آیه ۳۴ ۸۵

توجه به سازنده بودن شدائد و سختی‌ها

خودسازی و علم آموزی

آیه ۳۵ ۸۶

توجه به آثار سوء کاخ نشینی و رفاه طلبی

نفوذ ناپذیری

پاک بودن و پاک ماندن

آیه ۳۶ ۸۷

حفظ روحیه خدمتگزاری

جلب اعتماد مردم

توجه به نیکوکاری در جذب و تبلیغ

آیه ۳۷ ۸۸

پاسخگویی

استفاده از فرصت‌ها

توسل به شیوه‌های تأثیرگذاری

محور بودن تولی و تبری

برخورد غیرمستقیم با خلافت‌کار

آیه ۳۸ ۸۹

توجه به اصالت خانوادگی

توجه به اینکه همیشه اکثریت معیار صحت نیست

معرفی راه‌های مثبت و منفی

آیه ۳۹ ۹۰

الگو شدن

استفاده از روش مقایسه و پرسش و پاسخ

مردم داری

استفاده از زمان و مکان

توجه به نقش وحدت

آیه ۴۰ ۸۹

عناوین توخالی ما را گول نزنند

توجه به اینکه همه جا سابقه حقانیت ندارد

کرنش در مقابل فرمان خدا

توجه به قوام قوانین الهی

توجه به اینکه همه جا اکثریت حق نیست

اعتماد بر عقیده محکم واستوار

آیه ۴۱ ۹۳

ادب در صدا زدن

خبرهای خوش را اول بگوییم

رعایت نوبت

آیه ۴۲ ۹۳

توجه به اینکه هر تقاضایی رشوه نیست

رسیدگی به شکایت مردم

توجه به آثار سوء کاخ نشینی

آیه ۴۳..... ۹۴

آسیب شناسی قدرت و مقام

مشورت با افراد خبره

آیه ۴۴..... ۹۵

جهل خود را توجیه نکنیم

کار را به خبره سپردن

آیه ۴۵..... ۹۵

گذشته نگری

ایجاد انگیزه در حاشیه نشینان

توجه به نقش آگاهی در مدیریت صحیح

احترام به بزرگتر و استاد

آیه ۴۶..... ۹۶

صداقت

تحقیق و پرسش از افراد خوش سابقه

توجه به نظرات دانشمندان و نخبگان

آیه ۴۷..... ۹۷

کتمان نکردن دانش و تجربه

عرضه طرح و برنامه سازنده

اظهار توانمندا

مدیریت صحیح بحرانها

توجه به عنصر زمان

تلاش برای رفاه مردم

لزوم طرح و برنامه کاربردی و بلند مدت

برنامه ریزی تولیدی

عبرت گرفتن از ناکامیها

کوشش و تلاش برای فردای بهتر

مشکلات شخصی مانع انجام وظیفه نشود

صرفه جویی و پرهیز از اسراف

آیه ۴۸ و ۴۹..... ۹۹

جلب اعتماد مردم

صداقت

علم و دانایی

پیش بینی صحیح

جلب اطاعت مردم

آگاهی دادن به مردم

آینده نگری

برنامه ریزی برای بحرانها

ذخیره مواد غذایی

حفظ سرمایه اصلی

امید دادن به مردم

فراگیر کردن خدمات

آیه ۵۰..... ۱۰۱

کمک به آزادی زندانیان بی گناه

احترام رهبران و حاکمان

استفاده از مغزهای متفکر

پاک کردن ذهن مردم

دفاع از آبرو و حیثیت

کتمان، همیشه حق نیست

یاد کردن مسائل اخلاقی در لفافه

صبر

ثابت کردن لیاقت و شخصیت

آیه ۵۱ ۱۰۳

توجه به گشایش در سایه تقوا

مجال دادن به متهم در دفاع از خود

اقدام بدون واسطه در بررسی پرونده

عجله نکردن

توجه به بیداری وجدان‌ها

مخفی کاری نکنیم (حقایق روشن می‌شود)

آیه ۵۲ ۱۰۴

پرهیز از انتقام جویی

توجه به نقشه‌های خائنانه و عاقبت خیانت

رفع سوءظن‌ها

آیه ۵۳ ۱۰۵

غلبه بر هوای نفس

رحمت و بخشش داشتن

توجه به امتحان و آزمایش الهی

پرهیز از خودستایی

مأیوس نشدن از رحمت خدا

آیه ۵۴ ۱۰۶

صداقت و امانت دو شرط اساسی

مدیریت بر قلب‌ها

اختیار بیشتر دادن به افراد مطمئن و امین

مصاحبه حضوری در گزینش

تفویض اختیار به افراد مجرب و شایسته

داشتن مشاور با تدبیر، برنامه‌ریز و امانت‌دار

تدبیر و کاردانی، محبوبیت و مقبولیت از شرایط گزینش مدیران و سرپرستان است

توجه به اراده خداوند

تشکر از خادمین

گزینش بدون واسطه

آیه ۵۵ ۱۰۸

اگر خود را لایق می‌دانیم، برای قبول مسئولیت مطرح کنیم

قبول مسئولیت برای دفاع از حق مظلوم

ترجیح دادن رسالت اجتماعی بر توقعات شخصی

تدبیر دقیق برای بحران‌ها

شایسته سالاری

اعتماد به نفس

در گزینش تابعیت منطقه شرط نیست

تواضع

پرهیز از اعمال علائق و سلیقه‌های شخصی

توجه به معیارهای قرآنی در گزینش مثل؛ ایمان، سابقه، هجرت، توان جسمی، اصالت

خانوادگی و

در گزینش قدرت و امانت، پاسداری و تخصص از اصول شایستگی است

آیه ۵۶ و ۵۷ ۱۱۳

توجه به پاداش اخروی لذت بخش است

توجه به اینکه قدرت از آن خداوند است

مقایسه پاداش‌های دنیوی و اخروی

تفویض اختیار و مقام به افراد پاکدامن، باتقوا، حرّ و آزاد

توجه به اینکه قدرت و حکومت با تقوا و پاکدامنی منافات ندارد

آیه ۵۸ ۱۱۵

به هنگام ضرورت جیره بندی لازم است

ملاقات مردم سهل و آسان باشد

کمک گرفتن از دیگران در بحران‌ها
آیه ۵۹..... ۱۱۶

تدبیر در امور
مهمان‌نوازی
تلاش برای جذب خرافکار
رازداری همراه با راستگویی
نظارت مستقیم

پرهیز از بی‌عدالتی و کم‌فروشی حتی در زمان بحران
بدی‌ها را با خوبی‌ها پاسخ دهیم
قدرت وسیله انقام نباشد
توزیع کالا عادلانه و به دست مسئولین عادل باشد
آیه ۶۰..... ۱۱۸

از بین بردن زمینه‌های سوء استفاده
محبت به همراه قاطعیت و تهدید به همراه تشویق
پرهیز از تبعیض

آیه ۶۱ و ۶۲..... ۱۱۸

اهمیت دادن به بیت‌المال
دادن طرح‌های ابتکاری
پرهیز از گلايه، کینه و انتقام
پاسخ دادن بدی‌ها با خوبی‌ها
آشکار نکردن کمک‌ها
احسان

تعیین نقش مرئوسین در برنامه

آیه ۶۳..... ۱۲۰

مدیریت و تسلط بر خانواده و فرزندان
جلب اعتماد با استفاده از عواطف

توجه کامل به لفاظی و جوسازی خرافکار
آیه ۶۴..... ۱۲۱

استقامت در برابر مشکلات و تلخی‌ها
عدم اعتماد به خرافکار
توجه و توکل به رحمت الهی

آیه ۶۵..... ۱۲۲

پرداختن به دیگران بعد از خود سازی
سهمیه‌بندی در زمان کمبود و بحران

آیه ۶۶..... ۱۲۲

محکم کاری در قراردادهای
توکل به خدا
پیش‌بینی حوادث غیر مترقبه

آیه ۶۷..... ۱۲۳

اعتماد به افراد ذیصلاحیت
ارائه راه‌حل‌ها برای مشکلات
احتیاط و حساسگری همراه با توکل به خداوند
جلوگیری از حساسیت‌ها و سوء ظن‌ها
محاسبه احتمالات همراه با برنامه‌ریزی

آیه ۶۸..... ۱۲۴

درس‌آموزی از تلخی‌ها و ناکامی‌ها
اکثریت به تنهایی معیار حق و باطل نیست
بازگویی نقاط ضعف همراه با نقاط قوت
توکل

آیه ۶۹..... ۱۲۵

طبقه‌بندی مطالب، اطلاعات و اسناد

آیه ۷۰.....	۱۲۶
ارائه طرح‌های ابتکاری	
جایز بودن دروغ در مقام اصلاح	
صحنه سازی برای کشف امور	
آیه ۷۱ و ۷۲.....	۱۲۷
استفاده از جایزه و تشویق	
ضامن باید فرد معتبر و معین باشد	
تشویق و جایزه باید متناسب با افراد و زمان باشد	
آیه ۷۳.....	۱۲۸
چشم پوشی و تبرئه افراد با حسن سابقه	
دقت و نظارت بر ورود و خروج افراد	
آیه ۷۴.....	۱۲۸
طراحی و نوآوری	
استفاده از وجدان‌ها (صداقت‌ها)	
آیه ۷۵.....	۱۲۹
پرهیز از تبعیض	
با خلافتکاری بعضی، به همه بدگمان نشویم	
تفہیم جرم به مجرم با استدلال	
کیفر خلافتکار بیگانه طبق قانون خودش	
استدلال	
آیه ۷۶.....	۱۳۰
طراحی و نوآوری	
بازرسی اموال	
وفاداری و احترام و مراعات قوانین	
علم و آگاهی	

برخوردهای اطلاعاتی مناسب	
فکر ابتکار و چاره جویی	
آیه ۷۷.....	۱۳۱
مواظبت از توجیهات خلافتکار	
استقامت و تحمل در برابر تهمت‌ها و نیش‌ها	
چوانمردی و سعه صدر	
رازداری	
ضرورت صمیمیت در محیط کار	
آیه ۷۸.....	۱۳۲
کسب عزت در سایه تقوا	
داشتن عزت نفس در فراز و نشیب‌ها	
آیه ۷۹.....	۱۳۳
قانون شکنی ممنوع	
دوری از احساسات به هنگام قضاوت	
آیه ۸۰.....	۱۳۴
قاطعیت و استواری	
لازم الاجرا بودن عهد و پیمان‌ها	
رعایت سلسله مراتب و موقعیت‌ها	
آیه ۸۱.....	۱۳۵
شهادت و گواهی بر اساس علم (عینیت‌ها)	
عذرخواهی شجاعانه	
پیش بینی حوادث در پیمان‌ها و تعهدات	
آیه ۸۲.....	۱۳۵
اعتبار اثبات مدعا با شهود عینی	
توجه به اینکه تنانی مجموعه‌ای بزرگ بر دروغ بعید است	

آیه ۸۳.....	۱۳۶
صبر آگاهانه	
غلبه بر وسوسه‌های شیطان و هوای نفس	
درس آموزی از حوادث تلخ	
آیه ۸۴.....	۱۳۷
فروربردن خشم	
آیه ۸۵.....	۱۳۷
نگذاریم الگوها فراموش شوند	
آیه ۸۶.....	۱۳۸
پرهیز از سکوت یا ناله و فریاد ناپسند	
ژرف نگری در حوادث و تلخی‌ها	
آیه ۸۷.....	۱۳۸
دوری از یأس و ناامیدی	
دوری از تنبلی	
آیه ۸۸.....	۱۳۹
احترام به پدر	
رعایت آداب درخواست کردن	
پرهیز از تحقیر	
توجه به خطر فقر و نیازمندی	
آیه ۸۹.....	۱۴۰
فتوت و جوانمردی در برخورد با خلافکار	
در شرایط قدرتمندی، مظلومان فراموش نشوند	
پذیرش عذر و تلقین راه عذرخواهی	
آیه ۹۰.....	۱۴۱
ایجاد زمینه رشد و تربیت و انگیزه برای مردم	

آیه ۹۱.....	۱۴۲
استفاده از زمان‌های مناسب	
صبر و تقوا (زمینه ساز عزت است)	
بآ تجربه‌ها لایق زمامداری هستند	
آیه ۹۲.....	۱۴۳
اظهار	
استفاده نیکو از توانایی‌ها	
اعتراف به کمالات دیگران	
اعتراف به خطا	
توجه به اراده خداوند	
آیه ۹۳.....	۱۴۴
عفو و بخشش و رحمت	
سعه صدر	
گذشت در مسند قدرت	
اعلام عفو و بخشش	
بازسازی روحیه خلافکاران	
آیه ۹۴.....	۱۴۵
فتوت و جوانمردی	
دیدگاه اقتضایی داشتن در انجام وظیفه	
رسیدگی به بستگان با حفظ حقوق دیگران	
ایجاد رفاه مناسب برای طبقات محروم و زجر کشیده‌ها	
عمومی بودن لطف و محبت	
آیه ۹۵.....	۱۴۷
اگر قادر به درک حقایق نیستیم، انکار هم نکنیم	
در نظر گرفتن ظرفیت مختلف مردم در شنیدن اخبار و اطلاعات	
کار نیکان را قیاس از خود مگیر	

آیه ۹۶ ۱۴۸

توجه به اینکه در ضمن تلخی‌ها، شیرینی‌ها هم هست
عبرت گرفتن از فراز و نشیب‌های زندگی

آیه ۹۷ و ۹۸ ۱۴۸

پرهیز از ظلم (که مایه ذلت و ندامت است)
پرهیز از کینه توزی

خلافکار را به هنگام اقرار ملامت نکنیم

آیه ۹۹ ۱۴۹

استقبال از مهمان
احترام به والدین

توجه به اینکه همراه سختی‌ها آسانی، تلخی‌ها، شیرینی است
توجه به الطاف خداوند

آیه ۱۰۰ ۱۵۰

احترام ویژه نسبت به والدین

در ملاقات‌ها از تلخی‌ها نگوئیم

احترام و تواضع در مقابل مسئولان

در همه امور خدا را در نظر داشته باشیم

جوانمردی و فتوت و مهمان نوازی

خود را برتر ندانیم

توجه به نقش سفر در تجربه اندوزی و توسعه و پیش‌رفت و زندگی بهتر

آیه ۱۰۱ ۱۵۲

یاد خداوند در هر زمان

همه چیز از آن خداست، مغرور نشویم

عاقبت اندیشی

توجه به اینکه رسیدن به حکومت به اراده خداست

توجه به خطر رسیدن به حکومت و بیرون رفتن از دین

پایداری در کارهای خیر

جهت دادن حکومت در راه خدا

توجه به دانشمندان در گزینش نیرو

آیه ۱۰۲ ۱۵۴

آیه ۱۰۳ ۱۵۶

توجه و توکل به قدرت خداوند

در حوادث نقطه شروع و پایان فراموش نشود

آیه ۱۰۳ ۱۵۶

اکثریت دلیل بر حقانیت نیست

حرص نیکو داشتن (مثل حرص داشتن به هدایت و خدمت‌رسانی به مردم)

آیه ۱۰۴ ۱۵۷

توقع نداشتن از مردم

اگر اکثریت حمایت نکردند مأیوس نشوید

غافل نشدن از احکام الهی

آیه ۱۰۵ ۱۵۸

امیدواری به قدرت و لطف خدا در هر حال

حق‌پذیری

توجه به اینکه اعراض، از غفلت خطرناکتر است

آیه ۱۰۶ ۱۵۸

توجه به نشانه‌های اخلاص و شرک

آیه ۱۰۷ ۱۶۰

آیه ۱۰۷ ۱۶۱

آیه ۱۰۷ ۱۶۲

پرهیز از خود اتکایی

یاد قیامت



«و به نستعين الله خير ناصر و معين»

پیشگفتار:

الدَّكَانَ فِي قِصَصِهِمْ عِبْرَةً لِّأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَى وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ^۱

«به راستی در سرگذشت آنان، برای خردمندان عبرتی است (این) سخنی نیست که به دروغ ساخته شده باشد، بلکه تصدیق کننده آن (کتاب آسمانی) است که پیش از آن آمده و روشنگر هر چیز و (مایه) هدایت و رحمت برای گروهی است که ایمان می آورند.»

به راستی همانطور که در حدیث آمده، قرآن، مثل دریاست و دریا مراتب و اعماقی دارد که هر چه در آن بیش تر به جستجو و تدبیر پردازیم بیش تر بهره مند می شویم. در هر سوره و آیه و کلمه و حرفی درسی نهفته است. آری دریایی که انسان هر چه بتواند به اعماق آن نزدیک شود در و گوهر و مرواریدهای زیادی را دست می یابد که وسیله ای برای رشد و کمال، هدایت و تعالی او می گردد.

به این جهت است که امام صادق علیه السلام می فرماید:

«القرآن عهد الله الى خلقه فقد ينبغي للمؤمن المسلم، ان ينظر في عهده كل يوم و إن يقرأ منه خمسين آية»^۲

«این قرآن در حکم یک عهدنامه ای است. از سوی خداوند به بندگانش. شایسته است که هر مسلمانی روزانه به این نامه بنگرد و پنجاه آیه از آن را تلاوت کند.» آری بر مسلمان تکلیف است که با قرآن ارتباط مستمر داشته باشد، بر او بنگرد، تلاوت کند، تدبیر کند، راه هدایت بیاموزد و قرآن چراغی فراوی او در پیمودن صراط مستقیم باشد.

آیه ۱۰۸ ۱۶۲

دعوت به خدا نه به خود

آگاهی دادن به مردم

بصیرت

اخلاص در عمل

آیه ۱۰۹ ۱۶۳

مردمی بودن

نظارت مستقیم

سفرها هدفدار باشد

حفظ آثار باستانی برای عبرت دیگران

به کار انداختن عقل و اندیشه

آیه ۱۱۰ ۱۶۴

پایداری و استقامت بر راه حق

مهلت دادن به مجرم

خوش بینی و حسن نیت به اندازه

دقت در صرف منابع

توجه به اینکه راه حق بن بست ندارد

آیه ۱۱۱ ۱۶۵

عبرت گرفتن از تاریخ

فهرست منابع و آدرس ها ۱۶۷

قرآن تمام نیازهای انسان را مطرح می‌کند، هدایت محض است و نکته‌سنجی و درس گرفتن از آن، ایمان و عقل می‌خواهد. قرآن ذکر است، زیرا:

یادآور عظمت هستی است.

یادآور گذشته و آینده انسان است.

یادآور صحنه‌های قیامت است.

یادآور عوامل سقوط و عزت فرد و جامعه است.

یادآور تاریخ و زندگی شخصیت‌های تاریخ‌ساز است.

معارف قرآن حقایقی است که باید همواره آن را فرا گرفت و به خاطر داشت و به کار بست.

به یک نظر قرآن کتاب داستان است. چون حدود ۲۸۰ داستان در قرآن آمده است و پیامبر ﷺ با همین داستان‌ها سلمان و ابی‌ذر تربیت کرده و حکومت اسلامی را بنا نهاده است. چرا که داستان‌های قرآن دارای ویژگی‌هایی است که عبرت و پند و درس‌آموزی، واقعی بودن و تأثیر عمیق از جمله امتیازات آن‌هاست، البته خردمندان از داستان‌های آن بیش‌تر درس، پند و عبرت می‌گیرند.

به گفته قرآن بهترین داستان، داستان حضرت یوسف علیه السلام است که برای جویندگان آیت و برای خردمندان عبرت و برای اهل ایمان مایه هدایت و رحمت است.

چندی قبل از دانشمند فرزانه و مفسر قرآن حضرت حجت الاسلام و المسلمین قرائتی (دامت برکاته) کتاب تفسیر سوره یوسف را مطالعه کردم. دیدم علاوه بر نکات و پیام‌های جالب و زیبا و درس‌آموزی که از آیات این سوره استفاده شده، می‌توان از این داستان که محور آن حضرت یوسف علیه السلام است و خداوند او را از چاه به جاه و مقام و حکومت رسانید و در این راه موفقیت‌هایی را کسب کرد درباره اداره جامعه اسلامی برای مدیران محترم درس‌هایی را برداشت نمود. نوشته حاضر ارائه درس‌هایی از سوره یوسف است برای عزیزی که می‌خواهند با

درس‌آموزی و پندآموزی از قرآن مدیرانی موفق با سیمایی قرآنی در حکومت اسلامی باشند.

گرچه به نظر رسید که این درس‌ها در چهار بخش:

۱- اصول مدیریت ۲- اخلاق مدیر

۳- هشدارها و خطرهای ۴- تذکرات

تفصیل گردد ولی دیدم شایسته‌تر است که ترتیب آیات و داستان حضرت یوسف علیه السلام به این شکل باقی بماند. امید است مورد قبول خداوند و توجه عزیزان قرار گرفته و ما را با ارائه نظرات مساعدت فرمایند.

«خدايا چنان كن سرانجام كار تو خوشنود باشي و ما رستگار»

«والسلام علی من اتبع الهدی»

محمد موحدی نژاد

تهران ۳/۱۰/۸۳ مطابق با ۱۱ ذی‌قعدة ۱۴۲۵

مصادف با تولد حضرت ثامن‌الائمه علی بن موسی‌الرضا علیه السلام

فهرست منابع

- | | |
|-------------------------------|--|
| ۱- یوسف/ ۱۱۱ | ۳۱- حجرات/ ۱۳ |
| ۲- اصول کافی/ ج ۲/ ص ۶۰۲ | ۳۲- وسائل الشیعه/ ج ۲۷/ ص ۲۷ |
| ۳- آل عمران/ ۱۵۹ | ۳۳- الگوهای رفتاری امام علی <small>علیه السلام</small> |
| ۴- زمر/ ۱۷ | ۳۴- تفسیر حدائق |
| ۵- خطبه ۱۴/ ۱۴۷ | ۳۵- هود/ ۱۲۰ |
| ۶- نهج البلاغه/ نامه ۹/ ۵۳ | ۳۶- کهف/ ۱۳ |
| ۷- زاریات/ ۵۶ | ۳۷- اعراف/ ۷ |
| ۸- بقره/ ۱۶۸ | ۳۸- اعراف/ ۱۷۶ |
| ۹- بقره/ ۲۹ | ۳۹- یوسف/ ۱۱۱ |
| ۱۰- نجم/ ۳۹ | ۴۰- مؤمنون/ ۱۴ |
| ۱۱- نساء/ ۳۲ | ۴۱- زمر/ ۲۳ |
| ۱۲- اسراء/ ۷۰ | ۴۲- غافر/ ۶۴ |
| ۱۳- بقره/ ۱۸۸ و نساء/ ۲۹ | ۴۳- نساء/ ۱۲۵ |
| ۱۴- حجرات/ ۱۳ | ۴۴- توبه/ ۱۲۱ |
| ۱۵- نهج البلاغه/ نامه ۱۹ | ۴۵- ملک/ ۲ |
| ۱۶- نهج البلاغه/ نامه ۱/ ۱۸ | ۴۶- بحار الانوار/ ج ۵۸/ ص ۱۸۱ |
| ۱۷- سبأ/ ۴۶ | ۴۷- فتح/ ۲۷ |
| ۱۸- حجرات/ ۱۳ | ۴۸- طه/ ۳۸ |
| ۱۹- ملک/ ۱۴ | ۴۹- صافات/ ۱۰۲ تا ۱۰۷ |
| ۲۰- نساء/ ۱۲۷ | ۵۰- صلاق/ ۲ |
| ۲۱- قصص/ ۵ | ۵۱- مریم/ ۹۶ |
| ۲۲- آل عمران/ ۱۵۹ | ۵۲- اعراف/ ۲۱ |
| ۲۳- شوری/ ۳۸ | ۵۳- ضحی/ ۹۶ |
| ۲۴- نهج البلاغه/ نامه ۵۳ | ۵۴- مائده/ ۸۳ |
| ۲۵- نهج البلاغه/ نامه ۵۳ | ۵۵- توبه/ ۹۲ |
| ۲۶- بقره/ ۱۸۸ | ۵۶- مریم/ ۵۸ |
| ۲۷- حدید/ ۲۵ | ۵۷- اسراء/ ۱۰۹ |
| ۲۸- یوسف/ ۵۴ | ۵۸- آل عمران/ ۱۰۳ |
| ۲۹- نهج البلاغه/ نامه ۵۳ | ۵۹- بحار الانوار/ ج ۱۰/ ص ۲۲۷ |
| ۳۰- بحار الانوار/ ج ۶۷/ ص ۲۷۸ | ۶۰- توبه/ ۷۴ |

١١٣/ نساء	-٦١	١١٤/ مائده	-٩٢
١١/ مائده	-٦٢	اعراف/ ١٥٥	-٩٣
٣٤/ يونس	-٦٣	اعراف/ ٨٩	-٩٤
٣٥/ يونس	-٦٤	آل عمران/ ٥٤	-٩٥
١٦٤/ انعام	-٦٥	انبياء/ ٨٩	-٩٦
٩٥/ نمل	-٦٦	اعراف/ ٨٧	-٩٧
٥٦/ مريم	-٦٧	آل عمران/ ١٥٠	-٩٨
٥٧/ مريم	-٦٨	فصلت/ ٣٤	-٩٩
٢/ طلاق	-٦٩	اصول كافى/ ج ٢/ ص ٣٤٢	-١٠٠
١٣/ طه	-٧٠	ابراهيم/ ٢١	-١٠١
٤١/ طه	-٧١	يونس/ ٢٤	-١٠٢
٣٢/ نجم	-٧٢	نهيح البلاغه/ حكمت ١١	-١٠٣
١١٣/ هود	-٧٣	حجر/ ٨٢ و ٨٣	-١٠٤
تفسير فى ضلال القرآن	-٧٤	تحرير/ ١١	-١٠٥
تفسير تبيان	-٧٥	شورى/ ٢٣	-١٠٦
تفسير نورالثقلين	-٧٦	سبا/ ٤٧	-١٠٧
وسائل الشيعة/ ج ٢/ ص ١٣٩	-٧٧	انسان/ ٩	-١٠٨
وسائل الشيعة/ ج ٢/ ص ١٤٦	-٧٨	كهف/ ١١٠	-١٠٩
تفسير نورالثقلين	-٧٩	يونس/ ٧٢	-١١٠
تفسير مجمع البيان	-٨٠	بقره/ ٢٢١	-١١١
سجده/ ١٨	-٨١	انعام/ ٩١	-١١٢
واقعه/ ١٠	-٨٢	احزاب/ ٣٩	-١١٣
انفال/ ٧٢	-٨٣	بقره/ ١٦٥	-١١٤
بقره/ ٢٤٧	-٨٤	نور/ ٣٧	-١١٥
مريم/ ٢٨	-٨٥	نساء/ ١٣٩	-١١٦
نساء/ ٩٥	-٨٦	توبه/ ١٠٢	-١١٧
زمر/ ٣٤	-٨٧	مؤمنون/ ٥٣	-١١٨
مائده/ ٨٥	-٨٨	ماعون/ ٥٥	-١١٩
زمر/ ٧٤	-٨٩	نساء/ ٥٧	-١٢٠
زمر/ ١٠	-٩٠	تكاثر/ ١	-١٢١
واقعه/ ١٩	-٩١	جمعه/ ١١	-١٢٢



SUCCESSFULL MANAGEMENT

IN YOUSOF INTERPRETATION



مرکز فرهنگی در سباهی از قرآن



9 786005 421170